

Hyvät ystävät,

Viime viikolla puhuin puhelimesta juuri 18 vuotta täyttäneen nuoren naisen kanssa. Hän parhaillaan pohtii, lähteäkö ehdokkaaksi kuntavaaleihin vai ei. Hän pohtii samoja kysymyksiä kuin tuhannet muut suomalaiset tällä hetkellä: Osaanko tarpeeksi? Onko minulla riittävästi aikaa? Sopiiko kuntapolitiikka kaltaiselleni ihmiselle?

Vastaus on lyhyesti ja ytimekkäästi: kyllä.

Olet sitten nuori tai vanha, töissä tai työtön, kouluja pitkään käynyt tai työn kautta oppisi saanut, kuntapolitiikka sopii juuri sinulle.

Toimiva demokratia tarvitsee mahdollisimman monipuolisen ehdokas- ja päättäjäjoukon. Parhaita päätöksiä tehdään silloin, kun valtuustot ovat yhtä monimuotoisia kuin kuntalaisetkin. Näin tapahtuu kuitenkin valitettavan harvoin.

Olen huomannut, että moni epäröi ehdokkaaksi lähtemistä, koska epäilee, ettei osaa tarpeeksi. Poliitikassa ei kuitenkaan kaivata ihmisiä, jotka "osaavat kaiken", vaan ihmisiä, jotka ovat halukkaita oppimaan uutta ja kuuntelemaan. Kun kyse on oman kunnan palveluista, asioista pääsee kyllä perille työskentelyn ja toiminnan kautta. Se mitä politiikkaan tarvitaan, on ennen kaikkea ihmisiä, jotka uskaltavat seistä omien arvojensa takana.

Tänä vuonna tuntuu siltä, että erityisen moni pohtii politiikan keskustelukulttuuria ja sitä, jaksako politiikan henkistä kuormitusta tai uskaltaako ylipäänsä lähteä vaikuttamistyöhön mukaan. On ymmärrettävää, että moni kantaa huolta omasta jaksamisestaan aikana, jolloin keskustelukulttuuri kärjistyy ja yhä useammin kuulee ihmisoikeuksia kyseenalaistavia puheenvuoroja. Minun viestini on kuitenkin se, että juuri tällaisena aikana me tarvitsemme mukaan yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksien edistämiseen sitoutuneita ihmisiä, jotka jaksavat puhua ja toimia tasa-arvon puolesta, ja tukea toinen toisiaan.

Jag har under de senaste veckorna talat med flera olika personer i olika åldrar, som alla funderar på om de tänker ställa upp i kommunalvalet. Jag har märkt att allt för många funderar på om man kan tillräckligt, och om kommunalpolitikens verkligen kan vara en plats för en sådan "som mig". Svaret är ja. Det är just ditt ställe. En fungerande demokrati kräver en mångfald av beslutsfattare med olika bakgrund, personer som är villiga att lära sig och stå upp för det man tror på. I denna tid behövs det mer än någonsin beslutsfattare som är fast beslutna att i vått och torrt försvara jämlikhet och mänskliga rättigheter.

Historia on täynnä esimerkkejä arkisista sankareista, jotka yleisen mielipideilmaston ollessa voimakkaasti heitä vastaan silti jatkoivat työtä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden puolesta, koska tiesivät sen olevan oikein. Miten olisi käynyt, jos he kaikki olisivat jättäneet asettumatta ehdolle vaaleissa, jos he olisivat jättäneet julkaisematta kirjoituksiaan, pitämättä puheitaan tai järjestämättä mielenosoituksiaan?

Vihaa vastaan toimitaan parhaiten osoittamalla, että ne, joiden tavoitteena on hiljentää ja pelotella, eivät tule onnistumaan tavoitteissaan. Me pidämme vielä kovemmin ääntä tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden puolesta.

Sinunkin ehdokkuutesi on vahva viesti siitä, että hiljentämisyrietykset eivät toimi.

Hyvät ystävät,

Kuntavaalit ovat hyvinvointipalveluiden kannalta ne kaikkein tärkeimmät vaalit. Kunnat vastaavat varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta, ikäihmisten palveluista, sosiaalityöstä, lastensuojelusta, mielenterveyspalveluista ja monista muista kaikkien meidän hyvinvoinnin kannalta olennaisista palveluista. Jo nyt on kuitenkin näkynyt useiden tiedotusvälineiden ja puolueiden pyrkimyksiä puhua vaikka mistä muusta: on puhuttu hallituksen kaatamisesta, EU:n elpymisvälineestä ja tietenkin yksittäisistä pormestariehdokkaista.

Minua on viime viikkojen aikana toistuvasti mietityttänyt, miksi kuntavaalien asiakysymykset eivät tunnu kelpaavan vaalien puheenaiheeksi. Miksi puhua aiheista, jotka eivät liity kuntalaisten arkeen ja elämään, kun voisi kertoa, miten aikoo ratkaista esimerkiksi vanhustenhuollon kriisin tai puuttua koulukiusaamiseen? Nuorten mielenterveyspalveluiden kehittäminen tai paikalliset ilmastoratkaisut eivät selvästi ole yhtä mediaseksikkäitä kuin tunnettujen poliitikkojen keskinäinen kilpa.

Me aiomme kuitenkin puhua hyvinvointipalveluista, eli siitä, miten kunnissa voidaan turvata hyvän elämän edellytykset kaikille. Esitämme konkreettisia ratkaisuja ihmisten arjen parantamiseksi kunnissa: aiomme kaventaa terveyseroja takaamalla kiireettömän lääkäriajan viikossa ja poistamalla terveyskeskusmaksut. Kukaan ei saisi velkaantua sen takia, että sairastuu. Me haluamme parantaa mielenterveyspalveluiden saatavuutta kuntien terapiatakuulla, jolla helpotetaan myös erityisesti nuorten koronan aikana kasvanutta pahoinvointia. Lopetamme kuntien epäonnistuneet yksityistämiset ja tuhoisat lomautukset, jotta voimme varmistaa, että palvelujen ensisijainen tarkoitus on lisätä ihmisten hyvinvointia, ei tehdä bisnestä. Me haluamme tehdä ilmastoystävällisestä arjesta mahdollista joka puolella Suomea – rakennetaan puusta, luovutaan saastuttavista energianlähteistä ja suojellaan lähimetsät. Me aiomme tehdä asumisesta kohtuuhintaista ja poistaa asunnottomuuden, sillä jokaisella on oikeus omaan kotiin.

Me tulemme myös julkaisemaan kuntatalousohjelman, jossa muun muassa kerromme, miten on mahdollista kerätä miljardi euroa lisää hyvinvointipalveluiden rahoittamiseksi: korona ei saa olla tekosyy leikkauksille, vaan nyt jos koskaan meidän on tehtävä pitkäjänteisiä panostuksia ihmisten tulevaisuuteen.

Vi i Vänsterförbundet kommer i det här valet att tala om välfärdstjänsterna och om hur vi kan trygga förutsättningarna för ett gott liv för alla. Vi har publicerat ett kommunalvalsprogram med lösningar för en mer jämlik skola och social- och hälsovård, minskade klimatutsläpp, förbättrad sysselsättning och ett rikt kulturliv. Vi kommer under de kommande veckorna att göra nya

öppningar om hur vi kan minska illamåendet bland unga, förbättra åldringsvården, trygga naturens mångfald, utveckla sysselsättningstjänsterna och skapa mer förmånligt boende. Vi kommer även att publicera ett program om den kommunala ekonomin, där vi visar hur det är möjligt att samla in en miljard mer inkomster för att finansiera välfärdstjänsterna.

Kuntavaalit käydään tällä kertaa hyvin poikkeuksellisissa olosuhteissa ja korona tulee vaikuttamaan vielä kauan senkin jälkeen, kun ihmiset ovat saaneet rokotteet ja rajoitustoimia voidaan purkaa.

Jo nyt tiedetään, että meille on kertynyt hoitovelkaa: siirrettyjä aikoja lääkärille ja hammaslääkärille, seulontoja ja rokotuksia, joita ei ole tehty silloin kun olisi pitänyt. Tiedämme myös, että meillä on kertynyttä pahoinvointia: ikäihmisiä, jotka kärsivät yksinäisyydestä ja virikkeiden puutteesta sekä nuoria, joilla on oppimisvaikeuksia ja joiden harrastukset ovat olleet pitkään tauolla. Työkäiset aikuiset kyllä kestävät vuoden ilman matkoja ja sosiaalista elämää vanhaan tapaan. Mutta kun elämästä on jäljellä enää muutama vuosi, jos sitäkään, useampi kuukausi ilman mahdollisuuksia nähdä läheisiään on kammottavan pitkä aika. Lasten ja nuorten elämässä taas vuosi on riittävän pitkä aika sille, että pahimmassa tapauksessa isoakin vahinkoa voi ehtiä tapahtumaan.

Kaikki nämä asiat ovat jo tiedossa. Jo viime kevään etäopetusjakson jälkeen kunnat viestivät kasvavista oppimiserosta ja haasteista saada oppimisen tuki toimimaan etänä. Opettajat kertoivat oppilaista, joihin ei saatu kunnolla yhteyttä. Tänä syksynä ja talvena toisen asteen opiskelijat ovat kertoneet uupumuksesta ja keskeytyneistä opinnoista, ja esimerkiksi Vantaan kaupunginjohtaja puhui nuorten kuormituksen ja häiriökäyttäytymisen kasvusta. Keskusteluapua nuorille tarjoavaan Sekaisin-chattiin tuli viime vuonna 25% enemmän yhteydenottoja verrattuna edelliseen vuoteen, ja vain joka viidenteen viesteistä pystyttiin vastaamaan.

Siksi tulevien kuntavaalien tärkein kysymys on, miten koronan aiheuttamaan hoitovelkaan ja pahoinvointiin tulevien vuosien aikana tullaan vastaamaan. Tämän kysymyksen pitäisi olla kaikkien huulilla. Meillä ei ole varaa menettää yhtäkään nuorta tämän pandemian takia. Meillä ei ole varaa suurempaan määrään yksinäisiä ikäihmisiä, eikä meillä ole varaa terveyserojen kasvuun.

Olen erittäin iloinen siitä, että lasten ja nuorten tilanne on herättänyt paljon huolta ja paljon julkista keskustelua. Mutta lapset ja nuoret ansaitsevat sen, että tämä huoli näkyy myös tulevien vuosien päätöksissä. Me tiedämme jo, millä keinoilla ehkäisemme koulukiusaamista ja nuorten syrjäytymistä. Riittävän pienillä opetusryhmillä, riittävällä määrällä opettajia, toimivalla oppilas- ja opiskelijahuollolla, neuvoloilla, nuorisotyöllä, lapsiperheiden kotipalvelulla, lastensuojelulla ja kaikkien näiden toimijoiden sujuvalla yhteistyöllä. Se edellyttää ammattilaisia joilla on aikaa ja kohtuullinen työtaakka. Ja se edellyttää resursseja ja sitä, että päättäjät sitoutuvat resursoimaan leikkausten sijaan.

Huoli lasten ja nuorten pahoinvoinnista ei saa jäädä vain puheeksi huolesta. Lapsilla ja nuorilla on oikeus odottaa myös konkreettisia päätöksiä heidän tasa-arvonsa ja hyvinvointinsa eteen.

On irvokasta, että viime vuoden loppupuolella esimerkiksi Helsingissä päättivät leikkauksista kunnan omiin panostuksiin sivistyspalveluihin, myös demareiden ja vihreiden äänillä, vaikka valtio myönsi ylimääräisiä valtionavustuksia koronasta johtuen.

Kunnilla on myös monia muita tärkeitä vastuita kuin palveluiden järjestäminen.

Kunnat ovat ilmastokriisin ratkaisijoita. Juuri kunnissa voidaan vähentää päästöjä reilusti. Käytännössä se voi esimerkiksi tarkoittaa, että jokaiseen suomalaiseen peruskouluun kulkee turvallinen pyöräreitti, että julkisissa rakennuksissa panostetaan energiatehokkuuden lisäämiseen ja uusia kaupunginosia toteutetaan puurakentamisella. Fiksut ilmastoteot lisäävät myös hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Lähimetsien suojeleminen ja edulliseen joukkoliikenteeseen panostaminen ovat sekä keinoja vähentää päästöjä että lisätä arjen sujuvuutta. Meidän tavoitteemme on, että jokainen Suomen kunta on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.

Hyvät ystävät,

vasemmistoliittolaisena olen usein saanut vastata siihen, miksi me puhumme niin paljon eriarvoisuudesta kun elämme yhdessä maailman tasa-arvoisimmista maissa. Olen usein ihmetellyt, miksi Suomen pitäisi verrata itseään sellaiseen maahan, jossa luokkaerot ovat vielä suuremmat ja jyrkemmät. Meidän pitää asettaa omat tavoitteemme, ja on selvää, että Suomessakaan tasa-arvo ei ole valmis.

Som vänsterförbundare får vi ofta svara på varför vi talar så mycket om ojämlikhet och klyftor i samhället, då vi lever i ett av världens mest jämlika länder. Jag har ofta undrat varför vi i Finland skulle jämföra oss med länder där klassklyftorna är betydligt större än här. Vi måste ställa våra egna målsättningar, och det är helt klart att jämlikheten är långt ifrån färdig här. Fastän vi är ett av världens mest jämlika länder, löper barn till föräldrar med låga inkomster större risk att dö i cancer än barn till välbärgade föräldrar. Fattiga män dör flera år tidigare än rika. Vi kan absolut inte vara nöjda med detta!

Tällä viikolla uutisoitiin, että hyvätuloisten perheiden lapsilla on pienempi riski kuolla syöpään kuin pienituloisten perheiden lapsilla. Tiedämme jo entuudestaan, että pienituloiset miehet kuolevat monta vuotta suurituloisia aiemmin. Vaikka Suomi on maailman mittakaavassa onnistunut hyvin tasa-arvon edistämässä, vaikuttaa eriarvoisuus siihen, kuinka pitkään elämme ja miten hyvin pääsemme hoidon ja terveydenhuollon piiriin. Se vaikuttaa myös siihen, minkälaista elämää ihmiset itse kokevat elävänsä. Emme voi olla tyytyväisiä, kun terveyserot ovat mittavia ja osa ihmisistä kokee jäävänsä yksin. Meidän on tähdättävä siihen, että jokaisella on mahdollisuus hyvään elämään.

Sama pätee koulutukseen. Suomessa on maailman parhaimmat lähikoulut. Erot oppimistuloksissa eri koulujen välillä ovat täällä kansainvälisesti vertaillen kaikkein pienimmät. Erot oppilaiden välillä ovat kuitenkin kasvaneet. Koulutuksen mallimaana tunnetussa Suomessa oppilaiden kotitausta vaikuttaa yhä vahvemmin oppimistuloksiin. Sillä on kauaskantoisia

yhteiskunnallisia seurauksia, koska se vaikeuttaa sen keskeisen lupauksen lunastamista, jonka hyvinvointivaltio antaa lapsille: juuri sinusta voi tulla mitä vaan.

Meidän tavoitteemme on kotikunta, jossa jokainen voi taustastaan riippumatta elää hyvää elämää. Joillekin se tarkoittaa mahdollisuutta nauttia lähimetsästä oman kodin läheisyydessä, toiselle mahdollisuutta nauttia kaupungin monipuolisesta kulttuuritarjonnasta.

Tässä kaikessa on lopulta kyse luottamuksesta. Hyvän elämän keskeinen rakennuspalikka on, että voi luottaa siihen, että omasta lapsesta pidetään hyvää huolta, kun hänet jättää päiväkotiin. Voi luottaa siihen, että omista vanhemmista pidetään hyvää huolta, kun he eivät enää pärjää itsekseen kotona. Voi luottaa siihen, että teini-ikäinen oikeasti saa apua, jos häntä masentaa ja elämä tuntuu valottomalta. Jokaisella meillä on oikeus luottaa siihen, että joku vastaa, tukee ja auttaa silloin kun, itse tarvitsee apua.

Tämä luottamus on se, mistä hyvinvointivaltion tunnistaa ja se, mistä oikeus hyvään elämään rakentuu.

Sen puolesta me teemme vasemmistoliitossa työtä, aamuin ja illoin, satoi tai paistoi.

Kiitos, että olet mukana.